

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

„Primejdia valahă“.

Sibiu, 17 Iulie n.

Revenim asupra celor reproduse în numărul nostru penultim din o foaie maghiară, adică asupra „duplicității politice” a Sașilor. În privința politicii lor, noi ne-am spus cuvântul de mai multe ori. Nu ne privește de loc. Ei și-o fac, și lor și-o fac. Ce ne privește pe noi este felul cum și-o motivează, cu „primejdia valahă”, de care ei apără Ardealul! Acest fel de motivare seamănă a insinua, ca să nu zicem a denunțare. Căci în ce reșede primejdia valahă, așa cum poate fi ea constatată astăzi din partea omului drept și nepreocupat? În aceea, că Românii din Ardeal înaintază în mod îmbucurător pe terenul economic și pe cel cultural.

În realitate aceasta e primejdia valahă!

Cum poate să formeze acest fapt primejdie pentru statul din care facem parte? E de neexplicat acest mod de rezonare din partea compatrioților sași. E doară interes de stat, ca toate popoarele, cari compun statul, să înainteze în cultură și bunăstare, iar nu să rămână sărace și în întunec! Și dacă Românii au înaintat până acum în cultură și bunăstare, în măsura, că Sașii se văd amenințați prin aceasta în existența lor, faptul este a se atribui puterii de viață, care există în poporul nostru, iar nu dorului ascuns de a cuceri. Pentru că noi nu umblăm după cuceriri. Noi ne apărăm, — dar nu atacăm pe nime.

E curioasă de tot deci „primejdia valahă” pe care conducătorii Sașilor o scot totdeauna la suprafață când e să dea și ei de câte o primejdie, și ne surprinde ușurătatea, cu care unul din ei a căutat să o prezinte în dietă ca existentă și în altă formă, deși nu în prezent, ci peste câteva secole.

Credem însă, că cele din secolele următoare pot să reină în grija urmașilor nostri, — Români și Sași, — cari poate că mai bine vor ști să se înțeleagă decât noi.

Să nu ne punem deci pe prorocii, pentru că atunci am putea să prorocim și noi lucruri cu mult mai aproape de adevăr și de realizare decât prorocia, că Ardealul va fi rupt peste câteva secole dela Ungaria, firește, dacă — nu-l apără Sașii, și anume, am putea proroci, că nu peste secole, ci peste decenii, orașele săsești de astăzi nu vor mai fi săsești, ci ungurești, și atunci poporul săsesc dela țară va fi apărât de Români în contra desnaționalizării, pentru că Românii formează zidul de apărare în jurul lor. Primejdia valahă de astăzi se va dovedi deci (va veni sigur acest timp) de o mare binefacere pentru poporul săsesc.

Bine zice deci „Budapesti Hir-lap”, că nu are nici un rost și nu plătește nici un ban alianța sasă-maghiară în contra Românilor, pentru că puterea de viață de care se bucură Românii, nu poate să o învingă nici o alianță din lume. Poporul român e în renaștere; acum începe să trăiască, și în dezvoltarea sa firească nu-l poate împiedeca nime. Dar peste tot, ni se pare foarte nepatriotică ideea, de a să alia un popor cu altul, pentru a asupri pe al treilea, din același stat, pecând lucru patriotic ar fi, să se alieze popoarele mai tari în cultură și bunăstare, — dacă tocmai au poftă de alianță, — pentru a ridica pe al treilea pe o treaptă egală cu ele, iar nu pentru a-l aduce la sărăcia de care a avut parte din destul și la întunecul în care a zăcut veacuri de-a rândul.

Primim deci teza, că Maghiarii nu au nici o trebuință să lege alianțe cu Sașii, ori cu oricare alt popor din țară, pentru apărarea intereselor particulare, pe cari apere-și-le fiecare popor cum știe și cum

poate. Nu putem primi însă teza, că națiunea maghiară nu e avizată la sprijinul singuraticelor naționalități, ci numai acestea sunt avizate la ajutorul națiunii maghiare. Pentru că așa pusă, teza nu e corectă.

Statul nostru nu-l compune numai naționalitatea maghiară, ci toate popoarele din țara aceasta: Maghiarii, Românii, Slovaci, Germanii, Sârbii, Rutenii. Toți împreună formăm, chiar după cuvintele legii de naționalități, națiunea unitară politică ungară, ai cărei membri suntem deci și noi, Românii, Sașii și ceilalți, întocmai ca și Maghiarii. Acesta e *întregul*, despre care nu se poate spune, că nu e avizat la sprijinul părțicelilor din cari e compus, pentru că adevărul e, că prea e avizat la ele. Puterea statului reșede în jertfele pe cari le aduce cetățenii de stat, în sânge și avere, pentru că să dea statului vază, tăria, temerea în afară. Să ne închipuim acum, că toate popoarele nemaghiare din statul nostru s'ar pune într-o bună dimineață în grevă în privința aceasta și ar decretă, că nu mai plătesc dare și nu mai dau recruți pentru armata chemată să apere statul. Am vrea să știm, că oare națiunea maghiară singură, fără celelalte popoare din patrie, ar fi în stare, ar putea să facă față tuturor trebuințelor de natura aceasta, pentru că vază și tăria statului să nu fie stărbuită?

Adevărul e deci, că prea suntem avizați unii la sprijinul altora, nu pentru a ne apăra interesele particulare, cu violarea intereselor altora, ci pentru a lucra mână în mână, în bună înțelegere, la înaintarea tuturor, fără deosebire de neam și lege, fiindcă înaintând popoarele singuratic, înaintază statul nostru, care numai atunci poate să ajungă la cea mai înaltă vază și tărie, când toate popoarele cari îl compun sunt mulțamite cu soarta lor, pentru că numai atunci să desvoadă în ele însuflețirea și zelul de a jertfi tot ce au și tot ce pot,

pentru fericirea și mărirea întregului din care fac parte, a statului ungar.

Discursul directorului V. Onițiu,

rostit Duminică, 29 Iunie v. cu ocaziunea încheierii anului școlar 1907/1908 la școlile medii române din Brașov.

Onorat Public!

Iubiți tinerime școlară!

În viața popoarelor de azi toate să petrec sub deviză culturii. Iar cultura nu este altceva, decât un mijloc, care făcându-se să cunoaștem tot mai bine lumea, în care trăim, și legile firi, cari ne stăpânesc, ne dă putința să ne folosim cât să poate de mult de avantajele materiale, ce aceste ne ofer, — iar ca parte morală: cultura e mijlocul, prin care ne deprindem să lăpădăm zilnic mai mult și mai mult din însușirile animalice ordinare moștenite, cari sunt totdeauna egoistice și să ne însușim calități altruistice, căutând și binele altora, nu numai al nostru.

Din cele spuse să vede, că cultura adevărată este o nobilitate intelectuală, care ridică pe om materialicește și moralicește. Și adevărată cultura nici nu este decât aceea, care are ambele aceste note. Un om egoist și fără inimă — de-ar avea o lume de învățătură în capul său și de-ar agonisi o lume de bogății materiale prin știința și iscusința lui — nu poate fi socotit de om *cult* în înțelesul adevărat al cuvântului. Și tot așa despre un pustnic cu desăvârșire altruist, dar analfabet și ignorant, nu va zice nimeni, că este *cult*.

Cultura minții și cultura inimii, cum ne am deprins să zicem, aceste două împreună constituie dar cultura adevărată.

Nu vreau să vorbesc aci despre institutele de învățământ ca ateliere de cultură, dar mă opresc la însușirile ce se cer dela omul sau oamenii, cari vor să aibă mai plăcute și mai bogate roade din cultura lor.

Însușirea de căpetenie a omului cult trebuie să fie *iubirea de muncă*. Munca este cel mai rentabil capital, care răsplătește cu 100 la 100 pe cel ce muncește. Și în fruntea popoarelor culte de azi stau acele neamuri, cari sunt mai muncitoare. Căci munca stăruitoare nu este numai cel mai sigur izvor al bunei stări materiale, deci al vieții tănitoare și fericite, ci este în același timp factorul cel mai de samă al nobilității morale, adică al culturii inimii. Omul de cultură, care este muncitor, nu este expus la ispitele rele ale vieții. Alcoolismul, pungașii, hoții, ucigașii, nu ies

ceva mai întunecat. Oamenii casei încă aveau o față mai veselă, nu știu sub influința ordinii și a curățeniei, ori văzând mulțămirea de care eram cuprins. Poate și una și alta.

Pentru astăzi însă e destul. La revedere peste câteva zile.

Sibiu, în Iunie 1908.

Dr. I. Beu.

Vorbe înțelepte.

Omul e pe deoparte înrudit cu animalele câmpului, pe de altă parte cu suprema ființă, cu dumnezeirea. De aceea, îi este cu neputință să fie animal simplu, dar nu poate să fie nici spirit în întregime. Cu cât însă se ridică mai sus în înțelepciune și virtute, cu atât mai aproape ajunge de fericirea desăvârșită, pentru că înțelepciunea și virtutea au fost totdeauna măsurătorul fericirii omenești pe pământ.

Dacă oamenii ar fi atât de răi, după cum îi tin unii, n'am putea să trăim în societatea lor. Iar dacă ar fi atât de buni, cum am dori noi să fie, ar fi viața prea monotonă. Trebuie să trecem deci prin mijlocul valurilor, dacă nu cu deplină încredere, cel puțin cu aparențe încredere și cu convingerea, că ceilalți totși fac ca și noi.

FOIȘOARĂ.

Scrisori.

III.

Amice!

Nu numai de astădată, ci și în scrisorile tale din anii trecuți te-ai jeliuit, că țărani din ceroul tău nu prea iubesc curățenia ori nu o știu îndestul prețui.

În această privință nici în ținutul nostru nu e o stare ideală. În general însă totuși e mai bine ca în alte părți. Vecinătatea, în multe locuri amestecul cu un alt popor mai înaintat și multele rănilor, cari aduc o apă limpede și răcoritoare din munții apropiati, au făcut, că populațiunea noastră românească să țină mai curată, să spală regulat, în zi de sărbătoare schimbă toate albiturile, ba mulți să și scaldă în timpul verii. Dar și pe aici întâlnești oameni, cari nu se scaldă cu anii, îndeosebi în satele mai îndepărtate de munți, unde în ani secetoși dispar toate izvoarele. Ba am găsit și exemplare, cari nu s'au scaldat din copilărie. (Copiii sunt ca broaștele, se scaldă zilnic, de ar avea și numai o băltoacă la îndemână.)

Vezi, eu am combătut și acest rău, nu am așteptat glasul de alarmă al dui conferențiar dela Sebeșul-săsesc. Ce e drept,

nu am luat satele de-a rândul, nu am ținut prelegeri publice despre necesitatea curățeniei. Dar am făcut ceva, după părerea mea, mai folositor, mai practic.

De câte ori mi s'a prezentat un bolnav nesplălat, — și se întâmplă adeseori, — mi-am ținut de datoria să-i spun clientului meu, că o baie ar ușura mult vindecarea boalei sale. Și i-am mai spus, că în viitor să se țină mai curat, să se și scalde din când în când, cu deosebire în timp de vară, dacă vrea, ca boala să nu-l mai cerceteze.

Mai ales mamelor am ținut să le dau astfel de sfaturi, arătându-le, că copiii aflați în dezvoltare au cea mai mare trebuință de curățenie, și îndeosebi am căutat să le conving, că o mulțime de boale de piele se ivesc numai și numai pe o bază murdară.

Ce instructiv (domnul profesor ar zice poate intuitiv) e un caz de eczema capitis ce s'a dezvoltat în legătură cu un parazit prea bine cunoscut, mai ales în vremile trecute. Dispui o curățire generală a capului și ca prin farmec dispăre droaia de paraziți și cu ei eczema capitis. Nici bolnavul nici mama acestuia nu vor uita în viața lor legătura strânsă ce a existat între eczema și lipsa de curățenie. O astfel de mamă devine apoi un fel de apostol al curățeniei pentru întreaga vecinătate.

Un caz de acesta în consecințele lui igienice prețuiește mai mult de cât o conferință lungă, care nu arareori plictisește pe ascultători.

Dar te rog, să nu mă înțelegi rău. Nu sunt contrar al conferințelor publice. Din contră, aș dori, ca să se țină cât mai multe. M'as bucura din toată inima, dacă medicii români — cei dela orașe, ca și cei din provincie — ar ținea cât mai multe prelegeri din domeniul igienei.

Ce am vrut să dovedesc este, că noi medicii români ne facem datoria, propagăm cunoștințele igienice în țărani nostri. Numai un orb ori un îndărătnic nu vede progresul ce s'a făcut și se face în această privință pe satele noastre. Că progresul e prea încet, o recunosc; dar nu lipsa de propagandă e pricina, ci sărăcia.

Nu pot încheia scrisoarea de față, fără a mai povesti un caz.

Aveam să fac mai multe vizite în casa unui muncitor industrial. Deja la prima vizită m'a supărat disordinea și necurătenia din casă. Mi-am făcut îndată observările mele. A doua zi aceeași disordine și aceeași necurătenie. De astădată m'am mulțamit cu o privire serioasă, dojenitoare. A treia zi am găsit casa cu altă față; toate lucrurile erau așezate la locul lor, masa era ștersă și acoperită cu o măsărită sărăcăcioasă, dar curată; pedinele erau spălate, numai ferestrele mă priveau

din rândul celor ce iubesc munca. Omul muncitor este om cinstit, — asta o știe și poporul de rând.

Unul dintre factorii culturali cel mai de căpetenie este deci fără îndoială dragostea de muncă. În punctul acesta — în cât privește neamul românesc din patria noastră — putem să fim mulțumiți, căci neamul nostru este un neam de oameni muncitori. Sărguința școlarului român este îndeobște cunoscută și avuția noastră națională de azi s'a alcătuit, nu din renta capitalelor noastre bănești moștenite, nici din arenda latifundiilor, pe cari nu le am avut, ci din productul singurului nostru capital, care a fost: munca neamului nostru.

Dacă munca aceasta nu a produs la noi aceleași roade îmbelșugate ca la alte popoare, apoi cauza este a să căută mai cu samă în 2 împrejurări: în lipsa suficientă de învățatură pe de o parte, și în lipsa spiritului de asociere, cu alte cuvinte: am muncit în neștiință și am muncit rășleți. A mai stărui azi asupra necesității de a lăți învățătura prin școală în cele mai largi pături ale poporului, este o banalitate. Nu voi stărui deci asupra acestei chestiuni, care a intrat deja în conștiința obștească.

Dar voi stărui asupra *spiritului de asociere*, care ne lipsește și pe care-l consider eu — pe lângă iubirea de muncă — ca condiția esențială a progresului prin cultură. Și cu aceasta am ajuns la obiectul propriu al discursului meu de față.

Ne lipsește dar într'adevăr acest spirit de asociere?

Avem Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, avem Societatea pentru fond de teatru român, Asociațiunea aradână, atâtea reuniuni de cântări, câteva reuniuni de meseriași, altele de înmormântare... dovadă, că nu ne lipsește spiritul de asociere, — mi-s'ar putea reflecta.

Regret, că nu-i pot da dreptate celui ce grăește astfel. Toate aceste asociații și reuniuni există. Dar cine a pătruns în tainele vieții lor, trebuie să fie izbit de silințele uriașe ale unei mâni de oameni, cari se trudesco a le ține în picioare și a produce o aparență de prosperare. Imitând pe străini pe de o parte și nădăjduind în viitor, ele s'au înființat de câțiva entuziaști cu dragoste de neam, pentruca tot numai de câțiva să rămână îngrijite. Un semn neîndoișor acesta, că ele nu s'au născut dintr'un sentiment obștesc al masei poporului și nu sunt nici azi un coeficient al interesării acestor mase.

Numărați odată membrii acestor societăți și căutați, nu procentul, ci numai promisiunile din suma de aproape 3 milioane de Români din această țară și vă veți convinge, că mult dacă 1 promisiune, adică unul singur din câte 1000 de Români, este membru la vr'una din aceste societăți. Iar dacă am căutat după numărul acelora, cari promovează scopurile acestor societăți (afară de plata cu chiu cu vai a taxei de membru) și în vr'un alt chip, — atunci nu cred că vom ajunge la o cifră mai mare de $\frac{1}{10}$ din 1000, adică la câte 1 din 10,000 de Români.

Ce dovedește aceasta?

Dovedește ceea ce am afirmat noi: *ne lipsește spiritul de asociere*.

Dar cele vr'o 150 de bănci românești, — m'ar putea iarăși întrerupe cineva, — nu sunt o vie dovadă a spiritului nostru de asociere?

Dacă rămâneam la numărul de vro 80—100, poate că mă clătinam în convingerea mea. Dar decând am început să răsără ca ciupercile, chiar câte două într'un sătuleț sărac, — de atunci m'am convins și mai mult de lipsa spiritului de asociere la noi. Căci înmulțirea băncilor la noi a ajuns să fie azi semnul cel mai neîndoișor al spiritului, nu de asociere, ci de desbinare dintre noi. Băncile nouă de acum se fac, nu din motive economice îndreptățite, ci din patimă și ură; scopul lor nu este moral, ele nu vreau să ridice economicește un ținut românesc, ci vreau să zădărnicească munca altora, cari li-au apucat înainte.

Rămâne deci faptul, că suntem lipsiți de spiritul de asociere, așadar de o condiție esențială a înaintării prin cultură.

Faptul acesta nu putem să-l perdem din vedere nici în școală, nici în viața particulară.

În fața spiritului răzleț și pizmăreț, care se manifestă atât de des și atât de pe față între școlari, — trebuie să căutăm caile, de a apropia pe școlari între olaltă, de a face să înțeleagă din intuiție proprie, că sunt chestiuni de interes, cari nu se pot pune la cale, decât cu buna înțelegere a tuturor. Mai mult! Școlarul trebuie să se convingă el însuși, că el singur, fără de concursul prietenesc al tovarășilor săi, nu poate ajunge la nici un rezultat, și că succesul în anumite che-

stiuni este al obștei de prietini, cari s'au tovarășit cu el.

Precum toată morală nu se învață din carte, ci este productul miilor de factori, cari constituie istoria vieții noastre, — a miilor de pășenii, a cionirii și alipirii de alți oameni, adică a peripețiilor din luptele vieții noastre, — tot așa și această pagină de morală: spiritul de asociere, nu se învață din carte tipărită, ci din cartea vieții de toate zilele, din pășeniile și din luptele ei.

Cartea aceasta a vieții trebuie să i-se deschidă cumva și școlarului. Trebuie să-i dăm prilej de cu vreme, ca să ajungă în situații, care-i arată adevărata putere ce este în lucrarea împreună a multora și care astfel îi vor desvoltă spiritul de subordonare pentru interesele obștești și totodată devotamentul pentru toți tovarășii săi de muncă împreună.

Dintre toate mijloacele, prin cari școala poate să înădăureze în mod conștient și cu succes viața școlarilor, desvoltând în sufletul lor spiritul de asociere, — trebuie relevată două, ca cele mai de căpetenie: *excursiunile școlare* și în deosebi *jocurile gimnastice*.

Atât la excursiuni, cât și la jocuri, sufletul ușurat de grijile și temerile mai mici și mai mari ale vieții școlare, este vioiu, vesel și senin. Iar sufletul senin și expansiv este ca o casă cu porțile deschise, gata de a primi cu dragoste tot ce vrea să intre în ea. La excursiuni și la jocuri se dau mai lesne uitării „micile mizerii”, urale și răutățile de altădată; sentimentul de solidaritate și de alipire întreolaltă e mai puternic decât oricând.

Orice excursiune școlară bine condusă cimentează legăturile sufletești între elevi și nivelează urale și neînțelegerile din trecut.

Dar și mai mult contribuie la disciplinarea asociativă a școlarilor: *jocurile gimnastice*, cari fac multă plăcere tinerimii, și cari nu se pot executa decât tocmai prin tovarășii organizate și disciplinate.

Grupurile adversare, cari participă la joc, sunt tot atâtea tovarășii asociați, prinse în luptă prietenească între olaltă. Și isbânda este totdeauna pe partea celor mai disciplinați și mai devotați în munca obștească a grupului lor. Școlarii, deprinși a executa jocuri gimnastice în grupe, se disciplinează ei pe sine în subordinațiune, se întăresc în altruism și se deprind în lucrarea devotată pentru un scop obștesc și impersonal. Cultivarea jocurilor gimnastice va contribui neapărat la lățirea între noi a spiritului de asociere, fără de care cultura noastră nu va fi nici odată completă și nu va aduce nici a 10-a parte din roadele, pe cari cu drept cuvânt trebuie să le așteptăm dela ea. De aceea părinții fac un mare bine fiilor lor și neamului, dacă sprijinesc după putință nișunțele școlii în această direcție. Ei să nu regrete acele câteva coroane tribuite pentru excursiunile școlare, cari se fac an de an și să nu creadă, că atunci, când copiii lor aranjază jocuri între olaltă, perd numai vremea, ci să fie convinși, că ei sunt în școală, unde se învață disciplină, subordinațiune, simț de datorință și deci spirit adevărat de asociere, fără de care, cum am zis, cultura noastră nu are rost.

Țara, care a deschis în școlile sale cel mai larg teren pentru jocurile gimnastice ale tinerimii, este Anglia. Școala și terenul de joc sunt în Anglia noțiuni nedespărțite. Și nu este o simplă coincidență numai faptul, că acolo unde se dă jocurilor gimnastice cel mai larg teren în educația tinerimii școlare, zic, acolo să fie bunăstarea prin cultură mai mare decât ori unde. Influența sistemului englezesc se resimte deja și pe continent. Și de câțiva ani încoace ne preocupă și pe noi, ca nici odată până acum. Dar interesul acesta trebuie să-l lățim și să-l ținem cald în cercul intelectualilor nostri. El trebuie să pătrundă în mulțime, care trebuie să înțeleagă rostul educativ al jocurilor gimnastice în școală. Și dacă între oamenii nostri de bani gata, cari nu știu ce să facă cu prinosul lor de avere ce le-a dat Dumnezeu, s'ar găsi unul care să înființeze un fond special mare, cât se poate de mare, pentruca din interesele lui anuale să se aranjeze în mod sistematic excursiuni școlare și să se încurajeze jocurile gimnastice la tinerimea noastră, — acela și-ar câștiga un titlu de glorie în istoria culturală a neamului nostru și a patriei noastre, o glorie cum un om „mic de zile” nici nu-și poate închipui.

În nădejdea, că Dumnezeu, spre binele neamului și al țării, ai cărei fii suntem, ni-l va da pe acest mecenat, declar auul școlar 1907/1908 de încheiat.

„Banca culturală” și „Revista Economică”.

Numărul 28 din a. c. al „Revistei Economice” dela Sibiu vestește cu vădită bucurie cetitorilor sei un decis al curiei reg. din patrie, care deneagă înregistrarea unei *însoțiri*, între altele și cu scop cultural, anulând hotărârea forului competent inferior, care a fost admis înregistrarea fără nici o condiție. În Arad adevărat înființării unui însoțire sub firma „Altalános fogyasztási és termelő szövetkezet”, care luase în programul seu și „crearea de instituțiuni culturale pe seama membrilor sei”. Revista încheie articolul seu astfel: „Dacă față de o însoțire maghiară, care își înscrie în program urmărirea de scopuri culturale, supremul nostru for judecătoresc se pune pe punctul de vedere de mai sus, vor admite — credem — și cei mai înfocați partizani ai „Băncii culturale”, că înregistrarea băncii contemplete, ca „însoțire”, este din capul locului — eschisă”.

Din tenorul întregului articol transpiră, că e mare bucurie în israilul celor din imediata apropiere a „R.”, cari voesc să „cobească a rău”, prorocind că și inițiatorii „Băncii culturale” vor păți-o tot așa, ca cei dela Arad.

Prin aceasta „R.” intenționează poate, să descurajeze pe aderenții „Băncii culturale”.

Spre lămurirea afacerii accentuăm, cumcă una e „tovărășia” și alta e „societatea pe acții” și cercurile hotărâtoare o asemenea bancă voiesc a întemeia și nu o însoțire sau tovarășie. Însoțirea numită dela Arad a cerut să i se permită „a crea instituțiuni culturale” și nu numai a jertfi o parte din câștig pentru anumite scopuri filantropice. Asta-i o mare deosebire, căci dupăcum amintește sentența curiei în acest obiect, însoțirea trebuie controlată de un for, instituțiunile culturale create de alt for, și astfel s'ar naște „colisiuni între cele 2 sfere de competență”. Dar „Banca culturală” nu intenționează a crea însăși instituțiuni culturale, ci a ajuta cu o parte a venitului seu biserica, care are ea dreptul a crea și susține asemenea instituțiuni. Asta sperăm a se admite, căci toate băncile existente au în statutele lor un punct, care cere a se da anumite procente pentru „scopuri culturale, sau filantropice”.

Folosim acest prilej de a face contrariilor ideii de a înființa „Banca culturală” o rugămintă. Am auzit adică, cumcă fruntașii nostri dela „Albina” din loc în loc continuă cârtesc, ca nimeni alții, contra înființării acestei bănci, prin care inițiatorii țințese a spori venitele neapărat de lipsă pentru susținerea organismului bisericesc, azi adeseori atât de umilit din lipsa de mijloace suficiente; dară nu ne am putut închipui, ca atari bărbați luminați să fie așa contrari unei idei atât de salutare, iar cei dela R. să se facă ecoul vederilor lor. Prin aceasta dovedesc, că pun interesele lor mai presus de ale bisericii și neamului lor. De aceea îi rugăm și pe unii și pe alții, să-și conțenească ironica bucurie, căci multe din băncile, cari susțin Revista, aprobă ideea băncii culturale; deci prin o ținută ostilă, își pot strica numai lor. Și dacă pot fi 4—5 bănci săsești în Sibiu, Brașov și aiurea; dacă pot fi totatătea bănci ungurești în Cluj și alte orașe, de ce n'ar putea fi și în Sibiu 2 bănci românești, dintre cari una cu scop cultural, nu ca să se concureze, ci să se sprijinească reciproc? Nu toți judecă, că cei din jurul R. deaceia în numărul viitori vom reproduce păcerea unor ziare românești în acest obiect.

Dela „Asociațiune”.

Secțiile literare ale „Asociațiunii” și-au continuat lucrările Mercuri d. a. la orele 4. Raportul secției științifice s'a luat spre știre. Lucrarea membrului Chețianu, despre viața și activitatea botanistului român și fost membru al „Academiei Române” Florian Porcius, se va censura și preda comitetului central spre tipărire.

Se primesc propunerile secțiunii istorice: de a se recomanda comitetului central spre grabnică tipărire *dicționarul localităților cu populațiune română din statul ungar*, care este gata; de a se augmenta biblioteca „Asociațiunii” cu revistele mai de seamă din străinătate și cu produsele literare dela noi, cari să fie cerute gratis dela tipografi, și de a se face în viitor repertoriu bibliografic, care se făcea mai înainte. Se ia spre știre comunicarea, că membrul T. V. Păcățian adună materialul pentru biografia decedatului academician *Vincențiu Babeș*, și că secția și-a pus de problemă adunarea materialului pentru un dicționar *toponimastic*, cu privire la localitățile locuite de Români din statul ungar. Se face începutul cu patru comitate, anume: Sibiu, care va fi lucrat de membrul N. Togan, Aradul, lucrat de Vasile Goldiș, Turda-Arieș, lucrat de Silv,

Moldovan și Caraș-Severin, lucrat de T. V. Păcățian.

Se primește propunerea secției școlare de a se publica concurs cu premiu de cel puțin o sută coroane pentru cel mai bun *abecedar*, tipărit ori scris, compus pentru adulții analfabeți, și propunerea referitoare la editarea *bibliotecii pentru școlari*. Membru ordinar în locul vacant se alege cu aclamațiune domnul Dr. Ioan Borcia.

Propunerile secției economice încă să primesc toate. Dintre ele mai însemnată a fost propunerea, de a se angaja un *agronom*, ca funcționar al „Asociațiunii”, pentru ținerea prelegerilor publice din domeniul economiei rurale. Se recomandă comitetului central spre studiere. Cu ținerea conferenței publice la adunarea generală a „Asociațiunii” dela Șimleu se încredințează membrul R. Simu.

La orele 6 presidentul Iosif St. Șulțu declară terminate agendele secțiunilor literare și mulțumind membrilor pentru participare, încheie ședința plenară.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Onorații membri ai despărțământului Murăș-Oșorheiu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, precum și toți sprijinitorii acestei instituțiuni, sunt invitați prin aceasta a lua parte la

adunarea cercuală,

ce se va ține la 13/26 Iulie a. c. la 2 oare d. a. în școala confesională gr.-cat. din comuna Pogăceaua de câmpie.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
 2. Constituirea biroului.
 3. Raportul comitetului.
 4. Raportul casarului și proiectul de budget.
 5. Alegerea comisiunilor necesare.
 6. Conferință: „Însemnătatea instituțiunilor culturale în viața unui popor”, de abs. de teol. Ioan Oprea.
 7. Alte disertațiuni ce se vor însinua la prezidat până inclusive 24 oare înainte de adunare.
 8. Rapoartele comisiunilor.
 9. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunii”.
 10. Eventuale propuneri.
 11. Închiderea adunării.
- Murăș-Oșorheiu, la 9 Iulie 1908.
Pentru comitet: Stefan Russu, prezident.
Vasile Tătar, secretar.

Dela reninnea femeilor române din Sibiu.

Înștiințare.

Să aduce la cunoștința onoratului public român, că cursurile „Școlii pentru economia și industria de casă” se încep în 15 Septemvrie n.

Școala are o secțiune economică și industrială.

I. Instrucțiunea secțiunii economice (instrucțioară doamna Iulia Dancăș) cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor și a pâinei; conservarea legumelor și a poamelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinăritul; spălatul, călcatul și îngrijirea rufelor; confecționarea rufelor; b) învățământ teoretic: economia de casă, chimia bucatăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor, literatura română.

Cursul acestei secțiuni e împărțit în: curs de toamnă, dela 15 Septemvrie până la 15 Ianuarie, curs de iarnă, dela 15 Ianuarie până la 15 Aprilie și curs de primăvară, dela 15 Aprilie până la 15 Iulie.

Elevele, ai căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiu, au să locuiască în edificiul școlii, strada Baier Nr. 1 (edificiul „Albinei”).

Să primesc numai eleve, cari au implinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară.

Instrucția este exclusiv în limba română. Să conversează însă și în alte limbi, îndeosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă.

Taxele prescise sunt: pentru cursul de toamnă au a solvi elevele interne K. 200.—, cele externe K. 160.—; pentru cursul de iarnă (să primesc numai eleve interne) K. 230.—; pentru cursul de primăvară elevele interne K. 150.—, cele externe K. 120.—. Elevele, cari frecventează toate trei cursurile, solvesc pentru cursul de iarnă numai K. 150.—. Taxele sunt a se solvi pentru fiecare curs în mod anticipativ.

Elevele interne au să aducă cu sine: plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, $\frac{1}{2}$ duzină din rufe necesare, 6 ștergare

pentru bucătărie, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare. Șorturile pentru bucătărie și le vor face elevele înseși, dar șorturi pentru casă au să aducă cu sine.

II. Instrucțiunea secțiunii industriale (instructoară d-șoara Alexandrina Tierann), cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Elevele pot fi interne și externe. Cele interne au să solvească pentru întreținere o taxă lunară de K. 50.—, și didactru lunar de K. 10.—, cele externe didactru lunar de K. 10.—. Elevele sărace, la cererea lor, pot fi dispensate de didactru.

Elevele interne au să aducă cu sine: saltea, plapomă, 2 perini, 2 schimburi pentru pat, 1/2 duzină din rufele necesare, piepten, perie pentru cap, perie pentru dinți, hainele necesare.

Cursul să înceapă în mod regulat la 15 Septembrie n. și să termine la 15 Iulie n.

Alte informațiuni să pot primi dela: *Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu“.*

Dela sate.

O îndoită sărbătoare bisericească în Aciliu.

— 14 Iulie n.

Poporul comunei Aciliu (tr. Săliștei) a avut din prilejul praznicului sf. apostoli Petru și Pavel o îndoită sărbătoare creștinească. Tinărul profesor seminarial Dr. Ioan Lupăș de data aceasta a aflat de potrivit momentul spre a descinde în mijlocul poporului și prin ținerea unei prelegeri populare a-i procura momente de înălțare și edificare sufletească. Fără multă zarvă și alaiu, însoțit de o mână de prietini și stud. universitari, s'a prezentat la 3 ore p. m. la școală, unde poporul cu mic cu mare înainte îl aștepta cu nerăbdare.

Preotul local Ioan Ofoiu prin puține și alese cuvinte anunță sosirea dlui prelegător și invită poporul spre a da ascultare conferenței lui. Prin cuvinte pătrunzătoare și dulci deja dela pașire captivăază conferențiarul atențiunea ascultătorilor, cari emoționați urmau expunerile sale.

Obiectul — foarte potrivit și important pentru trecutul comunei Aciliu — și l-a ales din luptele acestui popor pentru credința strămoșească. Făcând o privire istorică asupra vieții culturale și religioase a poporului nostru constată, că acest popor bântuit de atâtea rele ale dușmanilor sei, sorocit a fost, ca acei dușmani să-i atace și partea cea mai aleasă a sufletului seu, credința strămoșească. Și iată, că manopera străină divisează acest popor în două tabere, de multeori contrare una alteia, în Români uniți și neuniți.

Din luptele ulterioare, cu mult mai intențite decât până la unire, își alege conferențiarul persoana, a cărei activitate pentru apărarea credinței strămoșești voește să o desfășure.

E preotul Ioan dela Aciliu, care pe la anul 1768, când eforturile celor puternici voiau cu tot prețul să-și părăsească poporul român credința strămoșească și să treacă la biserica gr. cat. — asemenea călugărului misionar Sofronie, — apărât-a cu pericolul vieții sale credința, legea strămoșească. Cu cuvântul la popor, cu fapta între preoții din jur, iar pe de altă parte cu toiașul pribegiei alergat-a la pravoslavnica țarevnă a Rusiei, spre a cere intervenirea ei la împărăteasa Maria Tezezia, în favorul creștinilor și Românilor ortodoxi din țările acestei împărăteșe.

Și după mărturia documentelor contemporane a fost nevoită această împărăteasă a mai împiedeca siluirile nenumerate, ce să comiteau față de Românii de legea ortodoxă.

Din acestea vre o câteva însușiri alese ale unui bun păstor sufletească constată importanța acestei persoane istorice, precum și învățăturile ce se pot estrage din viața lui. Pune poporului la inimă cultivarea virtuților strămoșești, iubirea de lege, de limbă și de glia strămoșească, cari toate, ca o sfântă Treime, au fost mântuitoare și susținătoare pentru noi.

Conferențiarul a fost sgomotos aplaudat, iar urale de „să trăiască“ umpleau văzduhul. Preotul Ioan Ofoiu, în numele poporului mulțămeste pentru bunăvoința și dragostea ce a avut-o conferențiarul față de popor și exprimă dorința de a-l vedea și auzi cât mai des în mijlocul lor.

Iată cum s'a sărbătorit pomenirea unui harnic și credincios păstor sufletească din partea urmașilor, cari au avut astfel îndoită sărbătoare la praznicul sf. apostoli Petru și Pavel.

Un ascultător.

NOUȚĂȚI.

Spre știre. Din cauza zugrăvirei horelor, în catedrală nu s'a va ținea serviciu divin Duminecă în 6/19 l. c. și eventual nici în Duminecă următoare.

Pentru „Vatra luminoasă“. Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif a donat pentru „Vatra luminoasă“, umanitara instituțiune, creată pe seama orbilor, din partea Reginei Elisabeta a României, suma de 2000 lei.

Hymen. Iosifina Goîți și Serafim Berariu, teol. abs. anunță sărbătura religioasă a cununiei lor, ce se va ține Duminecă, în 13 Iulie st. v. (26 Iulie n.) a. c. la 2 ore p. m. în biserica ort. rom. din Gherdeniș.

Congresul bisericei sârbești. Consistorul metropolitan din Carloveț a luat hotărâre, ca congresul bisericei gr.-ort. sârbești să fie convocat pe 28 Iulie n. la Carloveț pentru efectuarea alegerii de patriarh.

Isvor de petrol. În comuna Borlova, lângă Caransebeș, săpând oamenii la fundamentul noii școli ce se ridică acolo, au dat de urmele bogate ale unui isvor de petrol. Oamenii au făcut încercare cu materialul brut, scos din pământ, și s'au convins, că arde foarte bine. S'a făcut raport superiorității administrative, care sigur va lua măsurile necesare, ca să fie exploatat acest bun isvor de câștig pentru comuna Borlova.

Carte oprită. Domnul Dr. D. Lascu a tipărit în București o broșură intitulată „Privire asupra situației generale a Românilor din țările coroanei Sfântului Stefan“, pe care ministrul nostru de interne a oprit-o, iar ministrul de comunicație i-a detras debitul poștal pentru Ungaria.

Intrunirea agricolă din Cărpeneș a adaus fondului de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ suma de cor. 11-80 dăruită de următorii: Dumitru Ursu, econ (Cărpeneș) 2 cor., Romul Pop, paroh, Ioan Dragomir, comers., dna Dragomir, soție de comers., toți din Gârbova, Ioan Dobre, inv. (Deal), dșoara Oros, învățătoare (Racovița), Aurel Coșciuc, conducătorul școlei econ. consist. (Sibiu) fiecare câte 1 cor. Ilie Dobrotă, paroh, (Poiana) 50 bani, Vasile Greavu, inv. (Gârbova), 60 bani, Nicolae Simulescu secretarul „Reun. meseriașilor din Mercurea“, Nicolae Șerb inv. (Poiana), Const. G. Fulea, ec. (Cărpeneș) și N. N. fiecare câte 40 bani, Ioan Munthiu, paroh (Cărpeneș), Nic. Iosif, inv. (Aciliu) și membru în comit. „Reun. agricole sibiene“, dna Greavu, soție de inv. (Gârbova), Vasile Groza, cantor și Vasile Crăciun, ec. ambii din Cărpeneș, fiecare câte 20 bani și Vic. Tordășianu secretarul „Reun. rom. agricole“, 10 bani.

Mulțămită. Cu prilejul dureros al strămutării la cele eterne a iubitului și regretatului meu soț, Traian H. Pop, fost timp de aproape 2 decenii, redactor al ziarului „Gazeta Transilvaniei“, mi-s'au trimis din diferite părți numeroase telegrame și scrisori de condoleanță. I-mi este peste putință a mulțami în particular pentru aceasta atențiune manifestată față de mine și familia decedatului și vin deci a ruga pe toți acei st. Domni și Doamne, cari s'au grăbit a-mi trimite cuvinte de conzolare în nemărginita mea durere, să binevoiască a primi pe aceasta cale mulțămirile mele adânc simțite. În același timp mă simt îndemnată a exprima tot pe aceasta cale mulțămiri deosebi domnului Augustin Paul, fost coleg de redacție cu regretatul meu soț, pentru frumoasa inițiativă ce a luat-o, mijlocind la timp dela câțiva prieteni și binevoitori un ajutor, inițiativă al cărei rezultat a dat suma de 574 cor. Această sumă trimisă în timpul morbului greu al decedatului meu soț, s'a folosit din parte-mi spre scopul spre care a fost destinată. Rog deci pe stimatul domn Augustin Paul, care inspirat de nobilul simț al prieteniei și colegialității a luat frumoasa inițiativă, precum și pe toți acei stimati domni donatori, cari și-au manifestat în acest chip simpatia și recunoștința față de sacrificiile aduse de regretatul meu soț în decursul anilor de muncă, să binevoiască a primi pe aceasta cale mulțămira mea respectuoasă. Șard, 14 Iulie 1908. *Leontina T. Pop.*

Creștini buni. La usinele de gaz din Budapesta, unde muncitorii s'au fost pus în grevă, au fost aduși trei sute de lucrători români din Maramurăș. Au fost muncitori foarte buni, însă Dumineca nu voiau să lucre, fiindcă aceasta e zi sfântă, ziceau ei, care trebuie să fie cinstită. Li s'a explicat, că la usinele de gaz trebuie să se lucre și Dumineca, pentrucă altcum capitala ar rămâne în întunec, și oamenii s'au învoit să lucre și Dumineca, dar au cerut să li se aducă preot, care să le facă o mică slujbă dumnezeiască în fiecare Duminecă. Li s'a adus preotul gr.-cat. din Budapesta, după-cu oamenii gr. de confesiunea gr.-cat., dar acesta fiind Ungur, a început să le vorbească ungurește. Oamenii au protestat și sub cuvânt, că „asta nu-i de legea noastră“, au cerut să li se de preot român. S'a trimis după preotul ort. român din Budapesta, Genadie G. Bogoevici, care apoi le-a ținut și o vorbire potrivită în limba înțeleasă de bieții oameni.

Petrecere în Pogăceaua. Inteligența română din Pogăceaua de Câmpie și jur învitat la petrecerea de vară ce o va aranja cu ocaziunea adunării desp. „Asociațiunii“, Duminecă, la 13/26 Iulie 1908 în sala școlii din Pogăceaua de Câmpie. Inceputul la 8 oare seara. Prețul de intrare: De persoană 2 cor., de familie 4 cor. Suprasolvirile să primesc cu mulțămită și se vor cuită pe cale publică.

Petrecere în Galeș. Tinerimea inteligentă din comuna Galeș învitat la petrecerea de vară ce se va aranja Duminecă în 6/19 Iulie, în „Bărcul Junilor“. În cas de timp nefavorabil se va ține în sala școlii. Inceputul la 1 oară după amiază. Prețul de intrare benevol. Invitări speciale nu se fac.

Petrecere în Bachnea. Petrecere de vară va aranja reprezentanța bis. gr.-or. rom. din Bachnea (Bonyha.) Duminecă în 6/19 Iulie a. c. în edificiul școlii de stat din loc. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii parohiale. Inceputul la 8 oare sara.

Concert în Șaroș. Din incidentul sfîntirei bisericei române gr.-or. din Șaroș, de nou renovată și pictată, corul românesc din loc aranjază un concert împreună cu teatru și declamări, Duminecă în 13/26 Iulie, în localul școlii rom. din loc. Inceputul la 7 oare sara. Suprasolvirile să primesc cu mulțămită și se vor cuită pe cale ziaristică. După sfîntire se va da banchet. Doritorii de a lua parte, să se anunțe oel puțin cu 3 zile înainte la dl Dionisie Chendi, paroh local. Banchetul va costa 2 cor. pentru persoană.

Pedeapsa cu moarte.

Om stăpănit de sentimente de umanitate nu poate se aprobe pedeapsirea criminalului, fie crima lui oricât de mare, cu moartea. Pedeapsa cu moarte e o crimă și ea, săvârșită la umbra legii. De aceea se ridică mereu voci în contra ei, acolo unde ea mai are existență. Din Petersburg vine știrea, că o sută trei deputați din Dumă — întreagă stânga și mai mulți octobriști — au iscalit o propunere pentru suprimarea pedepsei cu moarte.

Interesant e, că Rusia a fost întâiul stat, care a făcut începutul cu abolirea pedepsei cu moarte.

Ideile umanitare ale lui Beccaria, pe cari acesta le-a desvâluit în scrierea sa senzatională „Despre crimă și pedeapsă“, au avut resunet pe lângă Caterina II, care un an după apariția cărții lui Beccaria a suprimat pedeapsa cu moarte în imperiul ei.

Exemplul țarevnei l-a urmat Leopold II de Toscana, care a suprimat în 1786 pedeapsa cu moarte în această țară, iar în 1787 fratele său, împăratul Iosif II.

Pedeapsa cu moarte în Austria a rămas suprimată până în 1795, când, sub influența revoluției franceze, împăratul Francisc II a reînvoit-o pentru înalta trădare. Dela 1802 pedeapsa aceasta se aplică și asasinilor.

Sămânța aruncată de Beccaria nu s'a pierdut însă. În 1848, adunarea națională germană hotărî suprimarea pedepsei cu moarte și diferitele state germane să grăbiră să șteargă din codurile lor această pedeapsă.

În același an e abolită și în Franția pedeapsa cu moarte, care însă după atentatul lui Orsini contra lui Napoleon III în 1858, a fost reînființată, mai întâi pentru atentatele contra persoanei împăratului și apoi a fost întinsă succesiv și asupra altor crime.

În Austria, îndată după introducerea regimului parlamentar, s'a propus suprimarea pedepsei cu moarte; proiectul însă a căzut cu câte-va voturi numai.

În Germania, unde mișcarea revoluționară a dominat multă vreme, pedeapsa cu moarte a fost casată în unele state. În 1870 s'a propus în parlamentul imperiului suprimarea pedepsei cu moarte, dar Bismarck s'a opus și părerea lui a triumfat.

Acum pedeapsa cu moarte e abolită prin lege în mica republică San-Marino, dela 1848, în România din 1864, în Portugalia din 1867, în Olanda din 1870. În Italia, pedeapsa cu moarte a fost abolită prin codul din 1889. Elveția a casat pedeapsa cu moarte în 1874, la 1879 s'a dat însă cantoanelor dreptul să o introducă, și opt cantoane s'au folosit de acest drept.

În Belgia, pedeapsa cu moarte există de drept, dar de fapt dela 1863 n'a mai avut loc nici o execuție capitală.

Pedeapsa cu moarte e abolită și în principatul Monaco. Ea nu există nici în Norvegia.

În statele americane nu mai există pedeapsa cu moarte în: Michigan, din anul 1847; Rhode Island, din 1852; Wisconsin, din 1853; Maine, din 1857; Columbia și Brasilia, din 1890; Venezuela, din 1864; Costa Rica, din 1880; Guatemala, din 1889; Nicaragua, din 1893 și Honduras, din 1894.

În Franția s'a ivit acum doi ani o mișcare puternică în contra pedepsei cu moarte. Consiliul de ministri se declarase și el în principiu pentru scoaterea pedepsei cu moarte din codul penal. Comisia parlamentară era la început pentru abolire, dar mai târziu se produse o schimbare în opinia publică, sub impresia crimei lui Soleiland (care omorase o fetiță). Toți au cerut pedepsirea cu moarte a lui Soleiland, dar prezidentul Fallières a refuzat să subscrie pedeapsa cu moarte.

Ministrul de justiție Briand s'a unit de curând cu părerea comisiei, care e pentru menținerea pedepsei cu moarte. Singura modificare ce o cere Briand e, ca pedeapsa cu moarte să nu mai fie publică — astfel de privilegii nefiind demne de o țară civilizată.

Cărți și reviste.

Anuarul XLIV. al gimnasiului gr. ort. român din Brașov, al școlii reale și al școlilor centrale primare, pe al 58-lea an școlar 1907/1908. Publicat de Virgil Onișu, director. Conține: O dare de seamă despre exercițiile de fizică experimentală la gimnasiu, săvârșite de elevii din clasa VII. și VIII. gimn. de prof. Aurel Ciortea. Două discursuri școlare, de directorul Virgil Onișu. Date despre personalul didactic, despre materialul de învățământ, despre lucrările în scris de peste an, despre temele luate la esamenul în scris de maturitate, despre masa studenților și alte fonduri și instituțiuni, despre mijloacele de învățământ, despre societatea de lectură a elevilor și despre fondurile înființate de către corpul profesoral. Urmează acte și hotărâri principiare date de autoritățile școlare, notițe istorice din viața școlară, rezultatul esamenului de maturitate, înștiințare pentru anul viitor și dat. statistice cu privire la elevi. Au cercetat gimnasiul (clasele I.—VIII.) 368 de elevi și școlile reale (cl. I.—IV.) 100 elevi și școlile primare 305 băieți și 318 fetei.

**Garantie pentru curățenie
30.000 coroane.**

În bucătărie și în casă

se curăță tot ce în general se poate curăți și spăla, numai cu

Săpunul Hirsch alui Schicht

El este rezultatul unui studiu de zeci de ani bine îngrijit și conștiințos. El posedă o extraordinară putere de spălat și e curat și liber de orice alte mestecături stricicioase, ceea ce se garantează. De aceea se poate folosi fără grije la orice scop de curățit, și acolo se poate folosi unde săpunul obicnuit abize sau unde trebuie o deosebită grije.

(155) 3—8

Nr. 336/1908.

[166] 3—3

Concurs

De ce sufer copiii de diaree? Pecând în timpul recoros vărsările se manifestează mai arareori, și aproape fără pericol, ele se ivesc odată cu căldura verii mai adese, și chiar foarte adese în lunile cele mai călduroase, și urmarea lor este atât de grabnică și periculoasă, încât în timpul acela mortalitatea copiilor crește în mod teribil. Faptul acesta deplorabil, care cu toate că se arată mai cu seamă în orașe mari, se poate observa însă în mare parte și la copiii dela țară, stă în strânsă legătură cu două împrejurări însemnate, adevărată cu micșorarea rezistenței copilului prin febrile și apoi cu procesul înmulțirii rapide a bacteriilor și a discompunerii chimice în laptele de vaci.

Mama își poate scuti bine copilul de stricăciunea aceasta din urmă, mai cu seamă când îi schimbă hrana, dacă întrebuințează pentru copiii cu nutreământ exclusiv

făina lactată Nestlé,

care conține lapte curat de alpi, probat aproape un timp de jumătate de secol. Făina lactată Nestlé este totdeauna gata de întrebuințare, meru nutritivă, nu se înăcrește niciodată nici nu se discompune și ține în regulă activitatea organelor de mistuire.

[160] 3—3

Szebenvármegye alispánjától.

6465/908. IV. alisp. sz. [182] 1—1

Árlejtési hirdetés.

Szebenvármegye hivatalos helyiségének 1908/09. évre szükségeltető kétszáz (200) köbméter usztatlan kemény tűzifa szállításának biztosítása céljából 1908. évi augusztus hó 14. napján péntek délelőtt 11 órakor ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A közelebbi adatok szebenvármegye hivatalos Lapja 29. számában foglaltatnak.

Nagyszeben, 1908. évi július hó 13-án.

Reisenberger s. k.
alispán.

Nr. 417/1908 prot. [183] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele confesionale gr.-or. române în comunele aparținătoare protopresbiteratului Sibiu să scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român“.

1. **Cornățal**, salar de 600 cor. cuartir și grădină în natură.

2. **Cristian**, salar 600 cor. relut de cuartir 100 cor. și 4 stângini de lemne în natură.

3. **Gușterița**, salar 600 cor. relut de cuartir 40 cor. și lemnele de foc.

4. **Rășinar**, salar 700 cor. relut de cuartir 60 cor. și relut de lemne 60 cor.

5. **Vurpăr**, salar 1000 cor. și adevă 600 cor. din lada bisericeii ear 400 cor. din repartiție, cuartir în natură și relut de grădină 20 cor.

Cuincuenalele să compută la toate aceste posturi numai pentru anii serviți după instituirea definitivă la aceste școale, deci anii serviți la alte școale nu se consideră.

Cei aleși primesc pe lângă altele îndatorirea a instrui și conduce cu elevii în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică; unde sunt doi învățători alternativ unul va provide strana la utrenie, celalalt cântările liturgice la liturgie; vor fi datori a provide învățământul în școală de repetiție, cel din Vurpăr va trebui, întrucât nu are, ași câștiga și calificarea pentru școalele de repetiție economică.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor așterne cererile instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și de școală, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de servitiu) subsemnatului oficiu, având a să prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare și în comună spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Sibiu, în 3 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al tractului Sibiu.

Dr. Ioan Stroia
protopresb.

Nr. 664/1908. [174] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în Berivoiu mic (Berivoiel) protopresbiteratul Făgăraș scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraf Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B., pentru întregirea venitelor dela stat.

Reflecții, să-și aștearnă rugarea, cu documentele recerute, până la termenul pus subsemnatului oficiu, având a se înfățișa, înainte de alegere cu opt zile aleghătorilor pentru a cânta, respective a oficiu și cuvânta.

Făgăraș, în 23 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresb.

Nr. 473/1908.

[168] 2—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate, din tractul Dobrei, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraf Român“, și anume în:

1. **Lăpușul-superior**, salar 800 cor., cuartir și lemne.

2. **Teiu**, salar 600 cor., cuart. și lemne.

3. **Săcămaș**, salar 600 cor., cuartir și lemne.

4. **Lăsău**, salar 600 cor., cuartir și lemne.

5. **Baștea-Holdea Coșești**, salar 600 cor., cuartir și lemne, post de învățător ambulant.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi să înainteze cererile concursuale provăzute cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul deschis.

Cei aleși vor avea să instrueze și elevii din școala de repetiție și să cânte în biserică.

Dobra, la 20 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. rom. al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Iosif Morariu
protopresb.

Concurs repetit.

Pentru întregirea posturilor de parohi din parohiile vacante mai jos însemnate de clasa a III-a protopresbiteratul Iliei, prin aceasta să scrie de nou concurs cu termen de zile dela prima publicare în „Telegr. Român“.

1. **Glodgilești**.

2. **Brădățel** cu filiile **Runeșor și Vica**.

3. **Gialcuta** cu filiile **Târnava și Căbești**, ubicațiunea parohiei conform ordinului consistorial Nr. 269 Bis. din 20 Martie 1907 va fi în Târnava și nu în Gialcuta.

Venitele împreunate cu aceste posturi sunt celea fasonate în coala B., pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a-și înainta suplicile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul deschis, și până inclusive 8 zile înainte de sinodul parohial electoral se pot înfățișa înaintea aleghătorilor pentru a cânta respective a oficiu și cuvânta.

Ilia, la 19 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr. ort. român al Iliei în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

George Oprea
protopresb.

(164) 3—3

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

maiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[25] 18—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

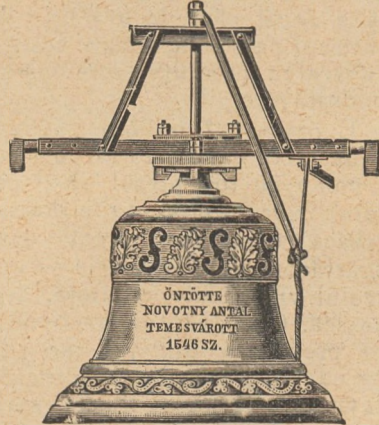
se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(150) 4—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețuranturi ilustrate gratis.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

- Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16—
- Modele de cusături românești caet I. —50
- Modele de cusături românești caet II. 1—
- A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III a 1—

Nr. 336/1908.

[166] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante în comunele bisericesti, mai jos însemnate și anume: 1. **Bucium-Cerb**, 2. **Bucium-Isbita**, 3. **Bucium-Muntari**, 4. **Cărpiniș** cu **Vătop**, 5. **Ciuruleasa**, 6. **Galați** și 7. **Petrângeni** cu **Valea Bulzului**, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraf Român“.

Toate posturile sunt dotate cu salar de 600 cor. din repartiție, locuință și lemne de foc.

Integritile de salar se vor face la timpul său ear cuincuenalele se vor da numai după timpul servit la aceste școale.

Doritorii a ocupa aceste posturi să trimită concursele instruite cu documentele cerute de legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiter al în termenul deschis și să se prezinte înainte de alegere, poporului la biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Abrud, 19 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al Abrudului.

Petru Popovici
protopresb.

Câni de vânzare

rassă curată **Leonberger**, care cresc până la o înălțime de 80 cm. și o lungime de 1½ metru. Informațiuni dă administrația acestei foi.

[172] 3—3

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ounei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie“
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 57—

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turisti, camgară de mătășă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică deșeușul fabricii de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de (48) 39—40 tot proaspătă.

APĂ MINERALĂ PHOENIX

DIN BUZIĂȘ

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi împrăpătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, cațar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escrețiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.

(286) 61—100